

Til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité

18.04.2024

Innspill til Meld. St. 17 (2023–2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp

Røde Kors takker for muligheten til å komme med innspill til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité om Stortingsmeldingen om integreringspolitikk. Vi kommenterer i det følgende tre tiltak vi mener det er særlig viktig at Stortinget prioriterer for å sikre god integrering.

Hindre usikker oppholdsstatus

Røde Kors er glade for den ekstraordinære innsatsen myndighetene, sivilsamfunnet og frivilligheten har gjort i forbindelse med de økte flyktningeankomstene siden februar 2022. Av humanitære hensyn, er det flott at personer som behandles etter reglene om kollektiv beskyttelse får et raskt svar på asylsøknaden og raskt kan bosettes i en kommune og bli del av lokalsamfunnet. Av integreringshensyn advarer vi imidlertid mot at personer som har flyktet til Norge blir værende her i lengre tid med en midlertidig og usikker oppholdsstatus.

Regjeringen har hatt på høring et forslag om å utvide adgangen i utlendingsloven § 34¹ for hvor lenge en utlending samlet kan gis midlertidig kollektiv beskyttelse, fra dagens tre år til totalt fem år. Forslaget innebærer at personer som omfattes av ordningen med kollektiv beskyttelse ikke vil ha rett til permanent oppholdstillatelse før det har gått til sammen ti år. For personer som har hatt tillatelse etter utlendingsloven § 34 i fem år, og som må fylle vilkårene for permanent oppholdstillatelse for å ha krav på statsborgerskap, vil det reelle kravet om oppholdstid for å få statsborgerskap dermed bli ti år².

Røde Kors ber Stortinget sikre en stabil og forutsigbar situasjon for barn og voksne som har flyktet til Norge. Vi frykter at forlenget midlertidighet vil gå på bekostning av menneskers grunnleggende behov for trygghet og forutsigbarhet. Vi er særlig bekymret for konsekvensene det kan ha for barn. Det er videre grunn til å tro at det vil ha negative konsekvenser for integrering. Mennesker trenger ro og forutsigbarhet for å fokusere på integrering i Norge.

Krigen i Ukraina har nå vart i over to år, og vi har ikke holdepunkter for å tro at den vil opphøre i nærmeste framtid. Den historiske erfaringen er at flyktninger blir værende i Norge, selv om de får midlertidige oppholdstillatelser. Forskning viser at det er sannsynlig at ukrainske flyktninger ikke returnerer³. Jo lenger migranter blir værende i vertslandet, jo mindre sannsynlig er det at de returnerer. Når krigen i Ukraina fortsetter, er det sannsynlig at antallet personer som ønsker å bli i Norge vil øke. At krigen varer vil påvirke vurderingen av retur til Ukraina, som igjen kan påvirke beslutninger om å bruke tid og krefter på integrering i Norge⁴.

---

¹ Utlendingsloven § 34 inneholder en særskilt bestemmelse om kollektiv beskyttelse. Ordningen åpner for å gi beskyttelse etter en gruppevurdering i stedet for en individuell vurdering av asylsøknaden. Etter bestemmelsen gis oppholdstillatelse i Norge for ett år av gangen. Tillatelsen kan fornyes eller forlenges i inntil tre år, men danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Etter tre år med midlertidig kollektiv beskyttelse, kan det gis en ny midlertidig tillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Etter fem år med slik tillatelse, gis det permanent oppholdstillatelse dersom øvrige krav er oppfylt, jmfør utlendingsloven § 62.

² Jmfør statsborgerloven § 7.

³ Fafo: [Kronikk: Ikke se til Sverige!](#)

⁴ [report-2022-11-ukrainian-refugees---experiences-from-the-first-phase-in-norway.pdf \(imdi.no\)](#).

Røde Kors møter mange ukrainske familier som forteller at de har funnet seg til rette i det norske lokalsamfunnet, og at de nå ønsker kontinuitet og stabilitet. Mange forteller at barna har fått god tilknytning til Norge gjennom skole og venner, og derfor ønsker å bli værende i Norge.

Bosniske flyktninger med midlertidig kollektiv beskyttelse fortalte om hvordan usikkerheten om oppholdsstatus hindret integrering i Norge og stoppet dem i å legge planer for fremtiden. Forskning viser at forutsetningene om retur som ligger i kollektiv beskyttelse kunne virke som en integreringsbrems. Det førte til manglende motivasjon for deltakelse i språkkurs og andre aktiviteter for kvalifisering for arbeidsmarkedet. Den midlertidige oppholdstillatelsen ga også de bosniske flyktningene problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet, siden arbeidsgiver ikke visste hvor lenge personen ville bli værende i landet. Midlertidigheten gjorde det også vanskelig å skaffe bolig, møbler, bil og annet. Det var små muligheter for å få lån til å kjøpe egen bolig.

En forutsigbar status i Norge med permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap vil legge til rette for at flyktninger kan satse fullt ut på livet i Norge og integrering i lokalsamfunnet. **Røde Kors mener at flyktninger av humanitære- og integreringshensyn i minst mulig grad bør utsettes for usikker oppholdsstatus.**

Styrke rammebetingelser for frivillige organisasjoner

Vi er glade for at regjeringen «vil styrke de frivillige organisasjonenes rolle i integreringsarbeid». Røde Kors har over 5000 frivillige som er aktive i en eller flere av våre inkluderingsaktiviteter. De frivillige bidrar til inkludering av flyktninger og migranter i lokalmiljø, språktrening, og skaper trygge arenaer for informasjonsutveksling og dialog. Mange av deltagerne i aktivitetene våre forteller at de kjenner Røde Kors fra hjemlandet, og tilliten målgruppen viser oss er derfor stor.

Gode språkferdigheter er en forutsetning for deltakelse og tilhørighet i samfunnet. Vi tilbyr norsktrening over hele landet, som er en sosial møteplass for alle over 18 år hvor man øver på muntlig norsk sammen med frivillige norsktrenere. Målet er inkludering i arbeid og samfunnsliv. Behovene er store. Norsktrening er en av de største omsorgsaktivitetene vi har, med over 28 000 besøk i året. Aktiviteten har tredoblet seg siden 2021. Likevel er det flere deltakere som får beskjed om å komme tilbake en annen gang da tilbudet fylles opp fort og behovet langt større enn vi klarer å dekke.

Regjeringen vil «vurdere rammebetingelsene for frivillige organisasjoner». **Gitt økte flyktningeankomster til Norge, bør Stortinget allerede nå bedre rammevilkårene for frivilligheten ved å øke bevilgningen til tilskuddsordningen *Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner* med 10 millioner kroner (kap. 671, post 71).**

Gi asylsøkere rett til å jobbe

Regjeringen vil ifølge Stortingsmeldingen «jobbe for å starte kvalifisering for arbeid allerede i asylmottak». Røde Kors støtter dette. Flere i jobb er viktig for den enkelte og for integreringen.

Ikke alle asylsøkere får arbeidstillatelse mens de venter på svar. Det er utvilsomt negativt for både fysisk og psykisk helse å sitte uvirksom i asylmottak og vente på en uviss framtid. Å ikke ha muligheten til å arbeide går utover enkeltmenneskets livskvalitet og selvfølelse, mens sysselsetting fremmer menneskeverd og deltakelse i samfunnet.

Så langt i år har 97 prosent av personene som har fått svar på søknad om beskyttelse fått oppholdstillatelse, og skal bli værende her⁵. Tid i mottak med passivisering og lite samfunnskontakt er uheldig for fremtidig bosetting og integrering etter innvilget opphold.

Røde Kors mener alle asylsøkere bør få muligheten til å arbeide mens de venter på svar på asylsøknaden.

Avslutningsvis viser vi til det skriftlige innspillet vårt til Kommunal- og forvaltningskomiteen i sak om «Endringer i barnetrygdloven og midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina (videreføring m.m.) Prop. 72 L (2023-2024)». Ifølge Stortingsmeldingen om integrering vil regjeringen «bruke anbefalingene fra ekspertgruppen om barn i fattige familier i den videre innsatsen for å motvirke og forebygge fattigdom blant barnefamilier». Røde Kors støtter ekspertgruppens anbefaling om å styrke fattige familiers økonomiske situasjon gjennom økning i barnetrygden. Regjeringens forslag i Prop. 72 L (2023-2024) om å frata familier barnetrygd samsvarer ikke med ekspertgruppens anbefalinger.

Med vennlig hilsen
Øistein Mjærum
Direktør, Kommunikasjon og samfunn
Norges Røde Kors

---

⁵ [Asylvedtak etter statsborgerskap og utfall \(2024\) - UDI.](#)